

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungari'a : Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 auu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU :</p> <p>Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Èr banii de prenumeratiune la TIPOGRAFF'A DIECESANA in ARAD.</p>
--	--	---

Invitare de prenumeratiune.

Preste câteva'a dile se implinescu cincisprediece ani, — de când „Biserica si Scol'a," si-a inceputu activitatea s'a. Si deci astadi, când suntem aprópe, cá acestu organu de publicitate se intre in anulu alu siesesprediecelea alu esistentiei sale, — detorintia avem, cá se reprivim preste activitatea nóstra din cei 15 ani trecuti.

Ceea ce am lucrat si ceea ce am potut lucrá in acestu timpu noi cei dela redactiunea acestei foi este astadi in man'a publicului; si deci facia de acestu trecutu noi nu potemu dice alt'a, decât ca in cadrulu puteriloru, de cari am dispusu, am facutu tot ceea ce am potutu. Din norocire inse timpulu celoru 15 ani trecuti a fost unu timpu, in carele in intréga biseric'a nóstra nationala s'a lucratu multu.

Este meritulu altor'a pentru tot ceea ce s'a lucratu; èr ceea ce am facutu, si am potutu face noi facia de aceste lucràri se reduce la faptulu, ca „Biserica si Scol'a" a inregistratu in colónele sale tóte aceste lucràri; si pentru posibil'a si succés'a loru realisare, cá organu de publicitate alu bisericiei le-am datu important'a, pre carea ele o-au meritatu, cá mijlóce si institutiuni, menite a conduce si conlucrá la desvoltarea si inaintarea bisericiei si poporului romanu.

Le-am datu acestoru lucràri o deosebita importantia, pentru cà am procesu din acelu insemnatu principiu, ca biseric'a nóstra, cá organismu autonomu se póte desvoltá si intarí numai prin puterile sale proprii, si anume când aceste puteri vor lucrá neobositu la intarirea petrei fundamentale, pre carea este cladita biseric'a Domnului: credinti'a in divinitatea Lui si credinti'a in divinitatea missiunei santei Sale bisericiei.

Pentru intarirea acestei petre fundamentale, a petrei cei din capulu unghiului ne-am datu tóta silinti'a a desvoltá in unu modu accesibilu principiele de credintia si de viétia ale santei nóstre bisericiei, si

a aretá modulu celu mai usioru de a-se poté pune in aplicare prin viéti'a pastoralá, prin administratiunea bisericésca si prin scólele nóstre confessionale dupa modelulu celu vecinicu alu barbatiloru celoru mari ai santei nóstre bisericiei.

Si multiemim lui Ddieu, ca ne-a ajutatu, cá in timpulu celoru 15 ani trecuti se facem tot ceea ce am potutu.

Dar biseric'a Domnului are menitiunea, cá vecinicu se inainteze, si prin inaintarea ei se conduca, si se conlucre la inaintarea neamului omenescu.

Si deci cá ómeni in servitiulu acestei sante si dumnedieesci institutiuni supunemu bucurosu si cu placere puterile, de cari dispunemu si pentru mai departe in servitiulu santei bisericiei, si deschidemu abonamentu la „Biserica si Scol'a" pentru anulu 1892.

Si când cerem sprijinulu onoratului publicu pentru sustinerea acestui organu de publicitate, dechiarám, ca in ceea ce ne privesce pre noi cei dela redactiune, vom face, si credem, ca vom poté lucrá tot mai multu, de óre-ce avem astadi esperiinti'a si practie'a trecutului si in acelasi timpu am vediut, ca onoratulu publicu ne-a sprijinit tot mai multu din anu in anu.

Ne este pretiosu acestu sprijinu. Elu ne incuragéza in lucrarea nóstra viitória, si astfelu sperám, ca din di in di vom satisface totu mai multu drep-telor acceptári ale onoratului publicu.

In biseric'a avem astadi grele lucràri de realisat, avem de a lucrá cu tóta puterea la desvoltarea si intarirea poporului nostru prin biseric'a pre tóte terengele vietii.

Si deci cerënd ajutoriulu lui Dumnedieu pentru lucrarea nóstra viitória deschidemu abonament nou la „Biserica si Scol'a" pentru anulu 1892 cu pretiulu de abonamentu, ce se vede in fruntea foi.

Redactiunea.

Inaintea santei serbatori a Nascerii Domnului.

Serbátóre a iubirei celei nemarginite a lui Dumnedieu facia de neamulu omenescu este serbatórea Nascerii Domnului!

Iubirea Ceriului facia de lume si facia de omu se cobóra din inaltimea nepetrusa si nestrebatuta de mintea omenésca, si iea chipulu robului, pentru cá omulu se-o póta vedé si intuí in modu vediutu, realu si concretu, si pentru cá Domnulu vecinicu se petréca, si se remana in mijlocul nostru, in sant'a lui biserica — indreptand si conducend pre omu pre calea, carea conduce cu succesu si sigurantia popórele la perfectiune si fericire vremelnica si vecinica.

Iubirea Ceriului se inauguréza in lume prin cantarea ingerésca: „pre pamentu pace si intre ómeni bunavoire“, — se intronéza pre pamentu prin blandetia si smerenia, si stepanesce prin indurare si iertare, prin indelunga rabdare si prin jert'fa pre cruce a Acelui'a, Carele a zidit, si Carele sustiène tóte.

Irod nu voiesce se intieléga tain'a cea mare a iubirei celei nemarginite a lui Ddieu facia de neamulu omenescu, — si taia, si omóra pruncii de doi ani si mai injos, — cu scopulu cá se omóre si pre Celu ce s'a nascut mai nainte de toti vecii.

Férale au vezuinile lor, si paserile au cuiburi, ér Fiiulu omenescu, Fiiulu Celui ce stepanesce tóte, Domnulu Ceriului si alu pamentului nu are pre pamentulu creatu de Dênsulu, unde se-si plece capulu.

Palatele paméntului nu voiescu se adapostésca la Nascere pre Domnulu Ceriurilor, nu Lu asculta, si nu voiescu a-Lu bagá in seama in decursulu vietii si activitáti Sale dumnedieiesci, desvoltate pre pamentu in ochii si in faci'a omului.

Orbii vedu, schiopii umbla, bolnavii se tama-duiescu, mortii inviiéza prin credinti'a in Domnulu si in Celu ce L'au tramis, si prin indurarea cea nemarginita a Domnului facia de cei ce asculta, si primescu cuvântulu Lui; dar stêpanii paméntului si ómenii „lumii“ cauta marturii mincinóse, Lu-vêndu, si-Lu restignescu pre cruce, cá se-se plinésca cuvântulu celu vecinicu alu Domnului, si prin mórtea si inviiarea Lui cea de a trei'a di se-se dea intregu neamului omenescu posibilitatea si capacitatea de a-se deslantiuí de legaturile si de lantiurile mortii.

Omul rêstignesce, si omóra pre Celu ce i-au dat lui viétia; dar Viétia si Creatoriulu vietii restórna pétr'a morméntului cea pecetluita cu peceti de manile omului, — cá cu atât mai strelucit se lumineze cu luminata lumin'a inviiării, si cá in acésta lumina vecinicu se petréca si se remana Domnulu Ceriului pre pamentu in modu vediutu prin sant'a Lui biserica, — si vecinic se reverse bogatele Sale daruri asupra credintiosilor, cari asculta si pazescu cuvântulu Lui.

Veacuri multe au trecut unulu dupa altulu cu sborulu vecinicie, de când iubirea cea nemarginita a Ceriului prin Nascerea Domnului a vestit lumii „pace si intre ómeni bunavoire.“ Veacuri multe au trecut, de când s'a inactivat biserica Domnului pre pamentu cu bogatele ei daruri.

Multe lantiuri si legaturi de durere s'au rupt de atunci incóce pre acestu pamentu; dar pamentulu si omulu pamentului n'a incetat de a cautá ale lumii acestei'a si a nu bagá in seama pre Domnulu Ceriului, si astadi, dupa nouesprediece veacuri de grele lupte, suntem inca departe de acea dumnedieésca epoca, in carea trupu se-se faca cuventulu Domnului: „de a fi o turma si unu Pastoriu.“

Si astadi dupa nouesprediece veacuri, traite in er'a mantuirii prin biserica Domnului, se mai intêmpla, cá se omóre frate pre frate: intocma precum s'a intêmplat, cá fratele se omóre pre fratele seu atunci, când erau numai doi frati in lume, sub domni'a si blestemulu pecatului.

Pecatulu este in lume faptuitoriulu tuturor relelor si neazurilor; si ochii intunecati si impainganiti prin pressiunea si domni'a pecatului nu potu vedé, si nu se potu sêmíti in er'a mantuirei, nu vedu, si nu intielegu lumin'a si indurarea dumnedieésca, carea se revérta asupra neamului omenescu din pescer'a Vifleemului Iudeii.

Nu aude bogatulu impetritu in inim'a s'a glasulu si vaietele de durere ale seracului. Nu cunósce, si nu alérge seraculu caditu cu inim'a la Domnulu, cá se se bucure la més'a Lui cea bogata de darurile iubirii Ceriului. Nu privesce lucratoriulu in capacitatea si puterea s'a de a lucrá unu daru dela Dumnedieu, daruitu lui de Domnulu, cá se-se póta nobilitá, si perfectioná si ferici prin lucrulu manilor sale. Nu vede, si nu privesce omulu in omu pre fratele sêu, precum ne-a invetiat Tatalu nostru Celu din Ceriuri.

Si nu asculta omulu de invetiaturile Tatalui nostru, carele este in Ceriuri, pentru ca proroci mincinosi s'au sculat, spre a vesti lumii aplecate din firea ei de a crede mai multu ceea ce este réu, decât ceea ce este bine, — ca Celu ce ne-a invetiat, ca avem unu Tata in Ceriuri, nu ar fi dela Tatal, nu ar fi Lumina din Lumina, Dumnedieu adeveratu din Dumnedieu adeveratu; ér acést'a din motivulu, — cá batênd Pastoriulu se-se risipésca turm'a — cá lovind in divinitatea Intemeiatoriului se slabésca credinti'a in divinitatea santei biserici intemeiate de Dênsulu.

Reulu in lume este in lupta cu binele, de când esista lumea; si biserica Domnului a venit in conflictu si in lupta cu ómenii „lumii“ inca dela inceputu; dar biserica Domnului a luptatu cu foculu si cu ascutitulu sabiei, a luptat cu multime de eresuri; Si Ddieu a voit, si a dispus, cá din tóte aceste lupte se iésa biruitoria.

Ér faptululu acest'a a avut de urmare natu-

rala, ca a produs in biseric'a viia acea consciintia si convingere neclatita, ca: loviturile, cari se dau bisericii din ori ce parte, pota se-o impedece pre unu timpu in desvoltare; dar nu o potu birui nici o data, pentru ca Domnulu este cu biseric'a S'a, de cine se va teme acésta santa, dumnedieésca si vecinica institutiune?

Strelucesce in deplina lumina de nouespediece veacuri pescer'a din Vifleemulu Iudeii, pentru ca Domnulu Ceriului si alu pamentului este Celu ce s'au nascut din tr'ens'a.

Au isvorit neamului omenescu multe bunatâti din acésta pescera, s'ntita prin Nascerea intréns'a a Domnului Ceriului si alu paméntului; dar lumea nu a ajuns fericirea, pre carea o doresce!

S'au rupt lantiurile sclaviei secularie, cari impartiau omenimea in domni si in robi, in stepâni si in slugi; dar precum odinióra o ideia gresita a „lumii“ si a duchului „lumii“ de atunci tienea multiimea in sclavia: tocma asia ideii gresite ale „lumii“ de astadi despartu pre omu de omu, si nu lasa pre omulu de astadi a privi prin lumina ce se reversa asupra omenimei din pescer'a din Vifleemulu Iudeii in celalaltu omu, cu carele impreuna traiesce pre acestu paméntu, din vointi'a cea pré inalta a Domnului, pre fratele seu si pre fiulu Unui'a si Aceluiasi Parinte cerescu.

Mai sunt si astadi multe dusmanii in lume si intre popora!

Mai sunt si astadi dusmanii si nentielegeri intre fii unei'a si aceleiasi familii, intre membrii unui'a si aceleiasi poporu, legati unulu de altulu prin un'a si aceeasi lege si prin unulu si acelasi sange.

Si de sigur astfelu a fost se fia, pentru ea dupa ideia fundamentala a religiiunii crestine in totu ceea ce se intémpla in istori'a omenimei ochiulu inimii crestine nu vede, si nu póte vedé altcev'a, decât lucrulu unei puteri superióre omului, lucrulu manilor celor atotputernice ale lui Dumnedieu.

A voit Dumnedieu, cá odinióra Cain se omóre pre fratele sêu Avel, pentru cá prin acestu omoru de frate se-se simboliseze, si timbreze pentru eternitate in sinulu neamului omenescu omulu si tendenti'a omului pecatului si sub presiunea pecatului!

A voit Dumnedieu, cá „lumea“ se gonésca pre Apostolii Domnului, pentru cá vecinic se-se cunósca, si se-se scia in sinulu neamului omenescu, ca nu toti cei ce mi-dicu Mie Dómne, Dómne, vor intrá intru imperati'a Mea, ci cei ce facu voi'a Mea si a Acelui'a, carele M'au tramis.

A voit Ddieu, cá sant'a biseric'a a Unui'a si Aceluiasi Domnu Jisus Christos se-se desparta in decursulu veacurilor in deosebite confessiuni si biserici de buna seama pentru cá cu atât mai vértos se intielegem, si se cunóssem lips'a de unitate in actiune intru combaterea dusimanului comunu: a duchului „lumii“, condusu si alimentatu de dusimanulu omenimei, de stepâni'a pecatului.

A voit Ddieu, cá noi biseric'a si poporulu romanu, emancipatu astadi prin autonomi'a nóstra bisericésca-nationala, se nu avem nici astadi acea deplina „pace si intre ómeni bunavoire,“ fagaduita si adusa omului din Ceriuri pre pamentu prin Nascerea Domnului; dar nu cadem, si nu vom cadé nici odata cu inim'a, — pentru ca Domnulu a voit, cá in totu locul vecinic'a ideia, cuprinsa in vecinicile cuvinte „fia voi'a t'a, vina imperati'a t'a, precum in Ceriu asia si pre pamentu“ se fia arm'a cea mai puternica a acelor'a, cari slujescu santei sale biserici!

Ne inchinâm acestei sante si dumnedieesci vointie, si ne punem intréga fiinti'a nóstra intru a-o sluji cu credintia neclatita, pentru ca pescer'a din Vifleemulu Iudeii vecinic revérse darulu si ajutoriulu Celui Pré Inaltu, carele S'au nascut intréns'a asupra tuturor celor ce credu intrénsulu, si implinescu poruncile Lui.

Privim deci astadi noi, biseric'a si poporulu romanu, intocma precum veacuri multe au privit fericiti nostri inaintasi, in santele dile, cari ne stau inainte, spre vecinic'a lumina a pescerii din Vifleemu, — pentru cá Domnulu celu ce S'au nascutu intréns'a se-ne tramita darulu si ajutoriulu Sêu indispensabilu pentru a poté se portâm mai cu succesu greutátile dilnice si greutátile vietii nóstre viitórie.

Acést'a este unic'a ideia, de carea in faci'a santelor dile, cari ne stau inainte, se inspira biseric'a si poporulu romnescu.

Respundiénd vom respunde cu factica iubire din partea nóstra iubirei celei nemarginite a lui Ddieu, facia de omu prin Lumina carea vecinicu luminéza inimii crestine din pescer'a din Vifleemulu Iudeii.

Serbatori fericite!

Augustin Hamsea.

Asociatiunea nationala aradana pentru cultura poporului romanu.

A fost unu lucru din cele mai grele a-se dá unu nou avéntu si o impulsione la lucru asociatiunei nóstre nationale din Aradu. S'a facut inse in timpulu din urma totu ceea ce s'a potut si pentru punerea de nou in activitate a acestei institutiuni culturali, — desí marturisim, ca numai cu fórte mari greutâti.

Cá unu semnu de viétia si activitate anuciám, ca directiunea asociatiunei nationale din Aradu va arangiá unu ciclu de prelegeri publice in sal'a seminariului nostru diecesanu in lunile prime ale anului viitoriu, imbinand cu aceste prelegeri pre langa scopulu loru literariu si tendenti'a, cá onoratu nostru publicu se póta veni in ajutoriu cu denariulu sêu scólei superióre confessionale romane de fetitie din Aradu.

Comissiunea, esmisa de directiunea asociatiunei pentru arangearea acestoru prelegeri in persónele

dloru T. Ceontea, Dr. P. Piposiu si Dr. Tr. Puticiu, a staveritu program'a acelor conferintie, precum urméza :

1) Domineca in 24 Ianuariu n. prelege : Augustin Hamsea, despre „*religiune cá factorulu principalu de productiune.*“

2) Domineca in 31 Ianuariu n. prelege : Dr. Petru Piposiu, despre „*elementulu nationalu in educatiune.*“

3) Domineca in 7 Februariu n. prelege : Teodoru Ceontea, despre „*pamentu cá predilectu alu fortieloru naturei.*“

4) Domineca in 14 Februariu n. prelege : Ioanu Petranu, despre „*directiunea poporala in literatur'a romana.*“

5) Domineca in 21 Februariu n. prelege : Romulu Nestoru, despre „*femeia cá factoru in civilisatiunea popóreloru.*“

6) Domineca in 28 Februariu n. prelege : Dr. Ioanu Suciú, despre „*Georgiu Baritiú cá istoricu romanu modernu.*“

7) Domineca in 6 Martie n. prelege : Dr. Traianu Puticiu, despre „*sfintii parinti cá pedagogi.*“

8) Domineca in 13 Martie n. prelege : Dr. Georgiu Plopu, despre „*Libertate.*“

Venitulu dela aceste conferintie este destinatu scólei superióre de fetitie, cum s'a disu mai sus. Comissiunea amintita a facutu bilete pentru intregu ciclulu, cari cu pretiulu de 3 fl. se potu procurá dela dlu adv. Dr. Georgiu Plopu, secretariulu reuniunei femeiloru romane din Aradu si provincia. Suprasolvirile marinimose voru fi cuitate pre calea publicitatii.

Ala doilea faptu, pre carele l-a indeplinit in dilele acestea directiunea asociatiunei, este provederea cu imbracaminte completa aloru 8 elevi diligenti din preparandia, si cu imbracaminte partiale aloru alti 3 elevi diligenti din amintitulu institutu. Si acestea s'au facutu din sum'a votata de adunarea generala spre acestu scopu. Bucuri'a eleviloru in serbatori, si apoi indemnulu spre sporiu potentiatu pre venitoriu dovedescu, cá noi intruniti in cvete si simtiri potemu face multu si pre acestu terenu.

In fine inregistrám cá faptu din viéti'a si activitatea asociatiunei nationale aradane, ca directiunea a luat conclasulu, si a esmis o comissiune spre scopulu, cá se deschida, si se activeze „cabinetulu de lectura,“ prescrisu prin statutele asociatiunei.

Semne dara avem, ca asociatiunea si directiunea asociatiunii lucréza dupa potintia a dá si acestei institutiuni de cultura unu aventu mai insemnatu chiar astadi in períód'a reuniunilor si asociatiunilor, cand adeca tóte popórele se grupéza a veni in ajutoriu intru promovarea intereselor pre terenulu socialu !

Ér cumca si la noi se póte lucrá cu destul succesu, ne servece de o puternica dovéda scól'a

superióra de fetitie cu internatu din Aradu, carea astadi este activata, si lucréza cu bunu succesu la inaintarea neamului nostru romanescu, si care scóla pre bazele, pre cari este activata, cá scóla confesionala sprijinita de biserica si de publiculu romanescu are celu mai frumosu viitoriu.

Ddiu se-ne ajute, cá se vedem si asociatiunea nóstra nationala aradana lucrând, si adaogënd la activ'a vietii sale fapte, prin cari cá institutiune culturala se póta veni in ajutoriulu desvoltării si inaintării poporului romanu.

O cestiune la ordinea dilei.

Conform cerculariului, emanatu de venerabilulu consistoriu eparchialu aradann sub dto 1/13 Octomvre 1890, Nr. 2065/B. comitetele nóstre parochiali substernu sinodelor parochiale ordinare reportu amenuntitu in scrisu despre activitatea desvoltata in anulu trecut. Si fiind tocm'a la finea anului atragem atentiunea organelor parochiali asupra acestei dispusetiuni, cá se-se póta pune in aplicare in modu cât mai succes acésta dispusetiune, dupa noi de mare importantia.

In aceste repórte se aréta activitatea parochiei in decursulu unui anu, si ele lucrate dupa modulu indigitatu cu tóta precisiunea in cerculariulu sus provocatu sunt o oglinda fidela a activitatii desvoltate de parochiele nóstre in anulu trecut ; si potu servi de basa si indreptariu sigur pentru lucrările si dispusetiunile ulterióre ale sinódelor parochiale, cât si pentru forurile si corporatiunile superióre.

Avem cunoscentia, ca si in anulu ce espira s'au facut in multe parochii de ale nóstre insemnate lucrări de trainicia. Este bine, cá acestor lucrări se li-se dea importantia, ce ele o merita atât in parochia, cât si in protopresviteratu si in eparchia ; ér mijloculu celu mai nimeritu pentru acést'a este lucrarea cât mai conscientiósa a acestor repórte si pertractarea lor prin forurile, caror'a se substernu.

Scopulu, pentru carele a emis cerculariulu sus provocatu venerabilulu Consistoriu din Aradu, a fost cu deosebire, cá pre de o parte sè se desvólte, si alimenteze in poporu cât mai multu spiritulu de lucru, ér pre de alt'a, cá sè se scie in tot momentulu starea, in carea se afla parochiele nóstre ; si forurile superióre bisericesci se aiba la indemana o basa cât mai reala pentru procederea lor ulterióra intru desvoltarea si inaintarea bisericii si poporului romanescu.

De aceea atragem atentiunea celor chiamati pentru a tiené in evidentia acésta cestiune, si a-i dá importantia, pre carea o merita.

Discursu funebru

*Pronuntyatu la imormentarea profesorului Dr.
B. Constantinescu de Archimandritu Dr. P.
Georgescu.*

Tristu auditoru!

Greu este a tacea când inim'a te dóre, dar mai greu este a vorbi, când suspinulu te inéca. . . .

Da, este greu a tacea in fati'a acestei plange-tóre si dureróse privelisti la care asistam, privind cu inimile sfasiete de durere, cum confratele nostru iubit, zace rece, fara cá cineva dintre noi se-i póta dá vre-unu ajutoru. — Dar este mai greu a vorbi, când nemilós'a mórte, din barbatulu distinsu, ale carui cuvinte pline de invetiatura, le primiam cu atáta pietate, alu carui exterioru ne insulá atáta stima, iubire si veneratiune, éta! nu remane acum de cât o umbra, o amintire, unu visu, unu nume! motivu puternicu care ne scóte din piepturile nóstre suspine.

Acést'a este sórtea lumei.

Viatu'a este scurta si plina de dureri. Este adesea amarata de bóle, necazuri, si cine mai scie câte feluri de nenorociri suntu presarate pe calea ei.

Daca ajunge omulu intr'o vârsta inaintata, rezemându-si corpulu garbovitu, pe cárj'a batrinetiei; sus pe anii ingramaditi, obositu de calatorie cá dupa unu plaiu de viatia, cautandu la trecutu, se convinge ca dilele senine, preste care a trecutu, sunt putiene la numeru.

Dar or-cát de multe si dureróse ar fi loviturile ce omulu incérca in decursulu vietiei, ele se pot repará; o singura lovitura, lovitur'a mortiei nu se póte repará de cât prin mórte.

Astfelu si cu ilusrulu decedatu Dr. Barbu Constantinescu. Barbatu cu o vietuire corespundietóre convingeriloru ce-si dobandise, vorb'a lui era totde-aun'a seriósá, alésa si prin urmare atragetóre si convingetóre. Dreptatea lu caracterizá in tóte afacerile, prudenti'a in tóte misicările si intielepciunea in tóte cuvintele.

Inteligenti'a sa inalta, claritatea expresiuniloru, agerimea cu care patrundea si lamurea ori ce cestiune, captivá pe toti care-lu cunosceau. Prin mórtea sa, biseric'a nóstra a perdutu unu adevératu fiu, patri'a unu devotatu membru, facultatea de teologie unu eminentu profesor, éra omenirea unu sprijinitoru si conclucatoru alu sciintiei.

Dr. Barbu Constantinescu lasa unu golu simtitu nu numai de familia sa: sotie, fiica, frati, surori, colegi si amici, ci in tot némulu nostru romanescu. Da, dicu cu tot dinadinsulu si cu o deplina convingere, caci ori unde vom merge, fie in intrég'a tiara, fie in alte parti locuite de romani, pretutindenea vom gasi profunde regrete pentru perderea prea timpurie a acestui barbatu.

Elu a sciutu traí nu numai pentru sine si pentru ai sei, cá o fórte mare parte dintre muritori; ci, cá profesorulu de istorie a lucratu in decursulu vietiei sale, pentru propasirea si ridicarea némului seu oglindindu trecutul nostru nationalu in fati'a eleviloru, se silea ale otielí astfelu inimile pentru patrie si némulu lor.

Nascutu in 14 Decembrie 1837 in orasiulu Ploesti din familie preotiesca, dupa ce-si facú studiile in seminariulu din Bucuresti si liceulu St. Sava, fú trimisu la Universitatea din Lipsca, de unde se întórse in anulu 1865 cu titlu de Dr. in filosofie si licentiatu in teologie.

Cu sosirea sa si a colegului seu Dr. Nitzulescu, s'a pututu organisá cursulu superioru alu seminariulu centralu din Bucuresti.

De la 1866 pana adi adeca 25 ani a fost profesorulu de istorie la Seminariulu Centralu si la liceulu Mateiu Basarab, consideratu de toti, cá unulu dintre cei mai buni profesori. Pe langa acést'a s'a ocupatu in specialu cu pedagogi'a sciinti'a s'a de predilectiune si a fost 12 ani directorulu de studii gratuitu la Asilulu Elen'a Dómna si profesorulu de pedagogie. Elu a lucratu si a presidatu la organisarea cursurilor normale ale Asilului. Cá directorulu a fost totde-aun'a parinte alu orfaneloru, preparandu-le pentru cursuri, indemnându-le de a merge cá invetiátóre prin sate, inlesnindu capatuirea lor si staruindu pentru maritarea a mai bine de 50 de fete cu invetiatori normalisti si altii. Amintirea sa este bine-cuventata la Asilu si de acelea carora le-a dat ajutoru.

Pentru a dá unu avántu studiiloru pedagogice si a pune si pe altii in curent cu cunoscintiele pedagogice din streinatate, a colaboratu la ziarulu „Invetiatorulu“ si fondatu ziarulu „Educatorulu“ la care scriéu profesórele din Asilu si pentru care a facutu sacrificii banesti.

In acelasi timpulu a fost directorulu 10 ani si profesorulu la scól'a normala a societatiei pentru invetiatur'a poporului Romanu. Pentru prim'a óra s'a organisatu cursuri practice de pedagogie la scól'a primara.

A indemnatu si staruitu la binefacetorii scólei, de a instituí meserii casnice, mici industrii pentru invetiatorii de sate.

A adunatu colecte si a pututu instituí prim'a scóla Fröbeliana romana pentru micii copilasii in tiar'a nóstra.

Dênsulu a strabatutu Transilvani'a si Bucovin'a visitand scólele si satele, pentru a pune in legatura cultur'a Romaniloru din tóte provinciile, atât prin scóla, cât si prin bisericá.

Seracu fiind, ajutá pe scolarii sei cei mai buni la studii, intretinendu chiar in streinatate pentru ai formá buni in folosulu scólei si tierei.

Biseric'a si cultur'a preotului a fost una din preocupatiunile sale cele mai mari, in care scopu a luptatu pentru infiintiarea facultatiei de teologie, la

care a fost primul decanu, facendu cursuri gratuite mai multi ani. A imprimatu limb'a si literatur'a tiganiloru care a fost apreciata de savantii Europei, Miclosich si altii la congresulu orientalistiloru de la Florenti'a.

Memburu alu societatei Etnografice din Paris. Activitatea sa literara a fost mai multu pentru cartile didactice cele mai greu de alcătuitu si mai importante pentru invetiamentu.

A tradusu si imprimatu Confessiunea Ortodoxa a Metropolitului Petru Movila, impartind-o gratisu la scólele din Transilvani'a in scopulu unificarei limbii.

A lucratu *A b e c e d a r u l u*, adi la a 40 editiune... si alte multe carti.

De astadi inainte pe amicul si profesorulu nostru Barbu Constantinescu, nu lu vom mai intalni, dar in umbr'a sa, nu numai noi, ci si urmasii nostri, vor gasi unu bunu modelu demnu de imitatu.

Elu cu durere se desparte de noi, si pare ca lu aud: Adio iubita mea facultate. — Adio dragulu meu liceu. — Adio scumpa sotie si fiica, — Adio frati, colegi si amici. — Adio adorat'a mea patrie.

Éta tristu auditoru cine este barbatulu ce vom petrece la mormentu. — Éta pentru ce inim'a ne dóre! — Éta pentru ce suspinulu ne inéca!

Fie-i momori'a eterna si bunulu Dumnedieu ertandu-i gresialele, se-lu asiedie in céta celoru fericiti!

D I V E R S E.

* *Necrologu.* Cetim in „Gazet'a Transilvaniei,” cá veteranulu profesorulu dela scólele romane din Brasiovu Demetriu Cioflecu a incetat din viétia in 19/31 Decemvre a. c. Reposatulu a facut pentru scopuri culturale romanesci o fondatiune de 12,000 fiorini. — Ddiu se-lu odichnésca in locasiurile dreptilor.

* *Corulu plugarilor din Curtici* arangéza in sear'a de 26. Decemvre a. c. unu concertu impreunatu cu dansu in favorulu scólelor nóstre confessionale de acolo. Inceputulu la 8 óre sear'a.

† *Necrologu.* Vasiliu Popoviciu preotu gr. or. in Meziad (langa Beiusiu) cá sotiu Demetriu Moga cu sotia not. in Papmezeu cá tata, Gávriilu Cosma sen. cá tata betranu, Petru Popoviciu cu sotia cá socri in numele lor si a nenumeratelor rudenii, cu inim'a infranta de durere anuntia decedarea neuitatei sotii, fiice, nepóte, nore respective verisióre si cumnate Lucreti'a Popoviciu nasc. Moga intemplata la 20 Dec. 1891 in al 22-lea anu alu etatii si in alu 7-lea an alu fericitei casatorii. Inmormentarea s'a intemplata la 22 Dec. dupa ritulu bisericeii gr. or. pe langa asistenti'a a lor siese preoti si publicu numerosu in cimeteriulu comunei Meziad. Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuvantata.

* *Biseri'ca ortodoxa rusésca.* O noua statistica arata cá in Rusi'a sunt cu totulu 691 manastiri, dintre cari 480 pentru barbati si 211 pentru femei. In timpulu din urma biseri'ca ortodoxa rusésca s'a latitu fórte tare. Nu mai putienu de 15,668 persóne au trecut la ortodoxia intr'unulu din ultimii ani, dintre cari 1660 luterani; 981 rom. cat.; 6 gr. cat., 41 reformati; 7 armeni; 91 de diferite confesiuni; 5690 Rusi disidenti, séu asia numiti rascolnici; 797 jidovi; 3113 mohemedani; 3442 págáni. Numerulu bisericiloru rusesci este: 674 catedrale, 43, 511 biserici si 15,355 capele si case de rugaciune.

* *Recolt'a vinului in Itali'a* in anulu acesta, dupa raportulu ministrutui italianu de agricultura, este de 35 milióne hectolitre, adeca cu 5¹/₂ milióne hectolitre mai multu cá in auulu trecutulu.

* *La universitatea din Berlinu,* se dice, cá se va infiintá o catedra pentru limb'a si literatur'a romana.

* *Multiamita publica.* Subscrisulu in numele intregulu poporu dreptu credintiosu rom. gr. or. din comun'a bisericeésca Cilu in tractulu Buteniului, vinu si pe acésta cale a multiamí On. Dómne veduvei preotese Iuliana Papu fostu sotia a reposatului in Domnulu Paulu Papu Luc'a, si fostulu parochu rom. gr. or. in Cilu, carea pentru neuitatulu ei sotiu in 14 Octomvre 1891. a donatu santei nóstre bisericeii din Cilu unu rendu nou de odejdi preotiesci in pretiu de 50 fl. v. a., ceea ce in diu'a susu mentionata s'a si santitu, si s'a tienutu unu parastasu pentru fostulu preotu, la care parastasu unu numeru frumosu de poporu a luat parte ridicandu rugatiuni ferbinti catra Ddiu pentru ertarea pacatelor a neuitatulu loru fostu pastoriu sufletescu; éra On. Dómne veduvei rogu pre induratulu Ddiu cá se-i resplatésca pentru donulu adusu pe altariulu Domnului insutitu si in miitu cá in decursulu vietii si a veduvei sale se nu aiba nici o suferintia. — Datu in Cilu, la 16-lea Decemvre 1891. — Nico la u D r a g a n e e a, preotu.

* *Erate.* In nrulu trecutulu al fóiiei nóstre in articolulu intitulatu „Mesurile metricé” de d-nulu profesorulu T. Ceontea, din eróre de tipariu s'a strecorat urmatórele erori: pag. 399 colon'a I. rendulu 11 in locu de „m □” cetesce „m. cubicu”; asemenea tot acolo rendulu 19 in locu de „dm □” cetesce „dm. cubicu”; apoi la rendulu 25 éra si cetesce „dm. cubicu” in locu de „dm □”, ca si tot in acea colona rendulu 24 de diosu in locu de „dm □” se fie „dm. cubicu.” Ér la rendulu 8 din dios tot pe acea pagina si colona, in locu de „ni-va” cetesce „mi-va”.

* *Piat'a Aradului* din Vinerea trecutulu: Grâu de celu mai greu 10.50fl. ér acelu amestecatulu 10.20 fl. — secara 9.60 fl. — Orzulu s'a vendutu cu 6.10 fl. — Ovesulu 6 10 fl. — Cucuruzulu 5.50 fl. — Mazere 20. — fl. — Fasolea 10.50 — Lintea 24 fl. — Cartofii 3 fl. per 100 chgr.

Carnea de vita chil'a 52 cr, cea de vitielu chgr. 80 cr, cea de porcu 48, cea de óie 30 cr, unsórea chil'a 68 cr, ér elis'a per chila 58 cr. v. a.

AVISU. Rogàmú pre toti binevoitorii tipografiei nostre, cari au avutu bunatatea, se primesca spre vendiare calendarié de pre anulu 1892, se tramita cu rentorcerea postei, la adres'a „*tipografi'a diecesana din Aradu*“, tote exemplariéle, ce cugeta, cà nu le voru poté vinde, cà-ci noi avemu *acumu* trebuintia de ele, dar apoi mai târdiu nu le putem reprimi, cì vom trebui se-le punem in cont'a celoru ce le-au primitu.

*Administratiunea tipografiei
diecesane.*

Nr. 28/1891.

A n u n c i u.

In conformitate cu punctulu 7 din protocolulu adunarei generali dela 6 Nov. n. c. si cu punctulu 4 din protocolulu siedintiei directiunali din 12 Decembre n. c., aducemu la cunoscinti'a tuturor celoru interesati, cà asociatiunea nationala aradana pentru cultur'a poporului romanu impartiesce in anulu acest'a 2 ajutorie de câte 20 fl. v. a. la doi elevi meseriasi romai.

Doritorii de a obtiené vre-unulu dintre aceste ajutorie au se tramita, pana in **18 Ianuaru st. n. 1892**, la adres'a notariului asociatiunei, petitiune prevediuta cu atestatu de paupertate, de botezu si de progresu.

Aradu din siedinti'a ordinara a directiunei tinuta in 12 Decembre st. n. 1891.

T. Ceontea, m. p.
director secundaru.

Romul Nestor, m. p.
notariu.

C A D O U D E C R E T I U N U S I A N U L U N O U.

Dela „Tipografi'a diecesana“ din Arad, se potu procurá spre acelu scopu, urmatórele opuri:

1. „**Scrieri pentru poporu**“ compuse de *Iuliu Grosioreanu*, inv. — Pretiulu 25 cr. francata.

2. „**Colindi si cântece poporali**“ culese de *Teodoru Daulu*, inv. — Pretiulu 30 cr. francata.

3. „**Cursu practicu**“ despre cultivarea pomiloru si a fragariloru, de *I. P. Reteganulu*, inventatoriu. Pretiulu 35 cr. francata.

4. „**Etichet'a**“ — Studiu socialu de *Iosif-Ioanu Ardeleanu*, parochu rom. gr. or. — Pretiulu 65 cr. francata.

5. „**Florile inimei**“ — Poesii de *Isai'a B. Bosco*. — Pretiulu 80 cr. francata.

Dela 10 exemplare 20% rabatu.

C o n c u r s e.

Pentru deplinirea postulu invetiatoreseu dela scól'a greco-orientala romana din **Siagu**, comitatulu Timisiu in-

pectoratulu Timisiorei se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de intimpinarea Domnului **2/14 Februariu 1892**.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: 130 fl. bani numerari, 10 fl. pentru conferintie, 10 fl. pentru scripturistica, 5 fl. pentru adunarea generala, 20 meti de cucuruзу, 16 metri de lemne pentru invetiatoriu, 12 metri de lemne pentru incaldirea scólei, 5³/₄ jugere de pamentu aratoriu, cuartiru liberu cu 2 chilie, cuina, camara, grasdu de vite si de porci cu intravlanu de 1000□ stangeni patrati, si altu intravlanu afara de 600□ stangeni patrati si dela inmormentari unde va fi poftitu dela biserica 50 cr. de acasa 30 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a produce 1) Testimoniu de calificatiune, cu calculu distinsu. 2) Testimoniu din limb'a magiara. 3) Atestatu despre comportarea sa de pana acum morala s. c. l.

Recursele astfelu instruate la adres'a comitetului parochialu din Siagu au a-se trimite parintelui inspectoru Ioan Damsia in Szécsány, posta ultima Vinga comitatulu Temes.

Competentii au a-se presentá in vre-o Dumineca s'au serbatóre in sant'a biserica din loc spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu; cei cu calificatiune pentru conducerea corului vor fi preferiti.

Siagu, 16/28. Decemvre 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **IOANU DAMSIA**, m. p. inspectoru de scóle.

—□—

Pentru deplinirea definitiva a statiunei invetiatoreseu dela scól'a superióra din comun'a **Ternova**, protopresviteratulu Siriei, devenita vacanta in urmarea despartirei postulu invetiatoreseu de celu preotiescu, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **26 Ianuarie (7 Februarie) 1892**.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu:

- a) unu salariu anualu de 300 fl.
- b) pentru cuartiru — pana ce comun'a il-va poté dá in realu 20 fl.
- c) spesele conferintiei le-va primi din bugetulu cultului.
- d) pentru scripturistica 3 fl.
- e) pentru incalditu siese stingeni de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si subscrerne petitiunile lor subscrisului Protopresviteru in Siria, pana cu trei dile nainte de alegere — cu atât mai vertosu, ca cele intrate mai tardiu nu se vor considerá, — avendu a dovedi ca sunt romani de rel. gr. or. si ca au absolvatu cursurile preparandiali si au obtienutu testimoniulu de calificatiune si atestatu din limb'a magiara; ér pana la alegere sunt a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre, pentru a-si aretá desteritatea in cântu si rituale.

Alesulu invetiatoriu va fi indatoratu a conduce stratele si corulu; ér pe langa plat'a usitata a participá in tot locul unde va fi poftitu la functiuni religiose.

Definitivu va fi intaritu numai dupa unu anu de proba.

Ternova, la 4/16 Decemvre 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **GIORGIU POPOVICIU**, m. p. protopresviteru,

—□—

Venerabilulu Consistoriu diecesanu cu decisulu din 25 Noemvre a. c. Nr. 5448. 5547. nimicindu alegerea de invetiatoriu intemplata in **Siomoschesiu**, la scól'a I. in 8/20 Noemvre a. c. prin acést'a se escrie concursu de nou cu terminu de alegere pe **12/24 Ianuariu 1892**.

Emolumintele sunt: 1. In bani gat'a 300 fl. — 2. Pentru scripturistica 5 fl. — 3. Pentru conferintia 10 fl. — 4. Opt stangeni de lemne din care se va incaldí si scól'a — 5. Patru iugere de pamentu cu dreptulu de pascu. — 6. De curatoratu se va ingriji comun'a. — 7. Pana când comun'a va edificá locuintia separata, alegendulu va avea a locui sub unu edificiu cu celalaltu invetiatoriu si va folosi $\frac{1}{2}$ de intravilanu si dupa edificarea locuintii.

Dela competenti se cere: 1. Testimoniu despre absolvarea preparandiei. 2. Testimoniu de calificatiune si limb'a magiara. 3. Estrasu de botediú. 4. Atestatu cumca esamenulu finalu din anulu trecutu l-a depusu cu calculu bunu.

Recurentii voru avea se-si subscérna recurselu loru adresate Comitetalui parochialu M. O. Dnu Ioanu Avramu inspectoru scolaru in Miske p. u. N.-Zerénd pana in 6 Ianuariu 1892 avendu a se presentá in vr'o Dumineca ori serbatóre in biseric'a din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Datu din siedinti'a Comit. par. tienuta la 8/20 Decemvre 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU AVRAMU, m. p. parochu si inspect. scolaru.

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu dela clas'a a II-a gr. ort. romana din comun'a **Chinez**, cottulu Timisiu, inspectoratu Vinga, cu terminu de alegere pe diu'a de Domineca in **12/24 Ianuarie 1892**.

Emolumintele sunt: 176 fl. 96 cr bani numerari, 5 fl. scripturistica, 1 fl. 50 cr. pentru tóta diu'a la conferinti'a, 50 meti de grâu, $1\frac{3}{4}$ pamentu aratoriu, gradina intra si estravllana, 3 orgii lemne si 5 orgii de pae, din care are a se incaldí si sal'a de invetiamentu. Cuartir liberu cu 2 incaperi, si stalogu pentru vite, si dela inmormentari 50 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au a produce: 1. Testimoniu de calificatiune cu calculu distinsu. 2. Testimoniu din limb'a magiara. 3. Atestatu despre conduita de pana acuma, politica si morala.

Recursurile astfeliu instruate, adresate comitetulu parochialu se se trimite M. O. Domnu Archipu Munteanu inspectoru scolaru in Manastirea Hodos-Bódrog, posta Zádorlak, Temesmegye.

Competentii vor avea a se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in s. biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in cant si tipicu. Cei desteri intru conducea corulu vocalu, vor fi preferiti.

Chinez, 4 Decemvre 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ARCHIPU MUNTEANU, m. p. inspectoru de scóle.

Conform ordinatinnei Venerabilulu Consistoriu diecesanu dto 25 Noemvre a. c. nr. 5476. se publica concursu pentru deplinirea definitiva a postulu invetiatorescu dela scól'a din **Berecheiu**, protopresbiteratulu Jenopoliei,

inspectoratulu Siepreusiului cu terminu de alegere pe **19/31 Ianuariu 1892**.

Emolumintele sunt: 1) In bani gata 250 fl. 2) 16 iugere de pamentu parte aratoriu, parte fenatiu. 3) Opt orgii lemne din care se va incaldí si scól'a. 4) Pentru conferintia 8 fl. 5) Pentru scripturistica 5 fl. 6) Dela inmormentari mari 60 cr., dela mici 40 cr. 7) Pentru curatirea si incaldirea scólei 10 fl. 8) Cuartiru liberu cu intravilanu de 800□.

Doritorii de a ocupá acestu postu pre langa producerea testimoniulu de calificatiune si a esamenulu din limb'a magiara, trebuie se mai produca si atestatu de conduita dela comitetulu parochialu unde a fungat pana aci.

Recurselu instruite conformu prescrieloru stat. org. si adresate comitetulu parochial sunt a-se trimite pâna in 14/26 Ianuariu M. O. Dnu Ioan Avramu inspectoru de scóle in Miske p. u. Nagy-Zerénd, avend recurrentii a-se presentá pana in diu'a alegerii in vre-o Dumineca seu serbatore la sant'a biserica spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantare.

Se observa ca alesulu numai dupa espirarea unu anu de proba se va recomandá Ven. Consistoriu spre aprobare, se intielege de va dovedí sporiu si purtare morala buna.

Datu din siedinti'a com. par. tienuta la 8/20 Decemvre 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU AVRAMU, m. p. parochu si inspectoru scolaru.

Pentru deplinirea postulu de preotu impreunatu cu celu invetiatorescu din parochi'a gr. or. **Milov'a** — tractulu protopresbiteralu alu Radnei, — se escrie concursu cu terminu de **30 zile**.

Emolumintele anuale sunt:

1) Unu ajutoriu banalu de 250 fl, ce se da din partea Veneratulu Consistoriu aradanu.

2) Dela poporulu din Milov'a, cari sunt la 400 suflete, si cari cá censualisti traescu numai din cascigulu loru cá dileri, se póte capetá unu venitu anualu de biru preotiescu pana la 60 fl. in bani, precum si stolele usuete.

3) Cortelu liberu cu gradina pentru legume.

4) Lemnele de incalditu pentru preotu si pentru odai'a de invetiamentu se procura pana in pretiulu anualu de 30 fl. din spelele cultuali.

Concurrentii vor avé a-si ascerne suplicele concursuale pana la 10. Ianuariu 1892. la subscrisulu oficiu protopresbiteralu in Radna.

Radna, 10. Decemvrie, 1891.

In contielegere cu comitetulu parochialu gr. or. din Milov'a.

Vasile Belesiu,
protop. Radnei.

Pentru deplinirea statiunei invetiatorescu din **Maguliti'a** se escrie concursu cu terminulu de alegere de **30 de zile, dela prima publicare**.

Emolumintele anuali sunt: 200 fl. 5 orgi lemne lungi, cuartiru si gradina.

Doritorii de a ocupá acésta statiune suntu avisati: recurselu proviedute cu tóte documintele prescise, si adresate comitetulu parochialu, ale trimite subscrisulu, pana la 1-ma Ianuariu 1892.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOAN GROZA, m. p. protop.